
[2025-70-RE](#)

Causa 2025-70-RE

(Z c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 448-2025. Recurs d'empara

Sentència del 17 de novembre del 2025

BOPA núm. 141, del 26 de novembre del 2025

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 24 de juliol del 2025, per la representació processal de Z, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'autè del 12 de juny del 2025, dictat per la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia, i, contra l'autè del 7 de juliol del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del "*Dret a la llibertat personal i a la legalitat en la privació de llibertat*", reconegut a l'article 9 de la Constitució, així com del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a la presumpció d'innocència, a un procés amb totes les garanties, "*a la tutela judicial efectiva*" i a un procés de durada raonable, reconeguts a l'article 10 del mateix text, del dret a la igualtat i a la no discriminació per raó de nacionalitat, reconegut a l'article 6 de la Constitució, i del dret a la integritat física i moral, reconegut a l'article 8.2 de la mateixa norma, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que declari la nul·litat dels autès impugnats. Així mateix, a fi de garantir la intimitat i la dignitat de la part recurrent, demana que es procedeixi a l'anonimització de les

resolucions que es dictin en aquest procediment d'empara, eliminant qualsevol dada que pugui permetre la seva identificació directa o indirecta;

Vista la Constitució, especialment els articles 6, 8.2, 9, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 9 de setembre del 2025 que va admetre a tràmit aquesta causa sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 29 de setembre del 2025, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. La part recurrent, Z, va ser declarada processada mitjançant un aute del 2 de març del 2025, dictat per la Batllia de Guàrdia (Penal), per un presumpte delictes major d'agressió sexual constitutiva de violació, tipificat i penat a l'article 145 del Codi penal, posat en relació amb l'article 144.1 del mateix Codi, i es va decretar la seva presó provisional, en concórrer la circumstància prevista a l'article 103.2 del Codi de procediment penal, relativa al risc de sostracció a la justícia.

1.2. Entre altres procediments, el 3 de juny del 2025, la representació processal de Z va presentar una sol·licitud de llibertat provisional.

1.3. El 12 de juny del 2025, la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia va dictar un aute en què decidia no donar lloc a aquesta petició fonamentant-se en el risc de sostracció a l'acció de la justícia, establert a l'article 103.2 del Codi de procediment penal.

1.4. La representació processal de Z va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 7 de juliol del 2025, el Tribunal de Corts, mitjançant aute, va acordar desestimar aquest recurs i confirmar la decisió de la primera instància.

1.5. El 24 de juliol del 2025, la representació processal de Z va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 12 de juny del 2025, dictat per la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia, i, contra l'aute del 7 de juliol del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del "*Dret a la llibertat personal i a la legalitat en la privació de llibertat*", reconegut a l'article 9 de la Constitució, així com del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a la presumpció d'innocència, a un procés amb totes les garanties, "*a la tutela judicial efectiva*" i a un procés de durada raonable, reconeguts a l'article 10 del mateix text, del dret a la igualtat i a la no discriminació per raó de nacionalitat, reconegut a l'article 6 de la Constitució, i del dret a la integritat física i moral, reconegut a l'article 8.2 de la mateixa norma.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la part recurrent

- La part recurrent formula el seu recurs d'empara contra els autes del 12 de juny i del 7 de juliol del 2025 dictats, respectivament, per la batlle instructora i pel Tribunal de Corts, i, el fonamenta en els greuges següents.

- En primer terme, considera que les resolucions impugnades mantenen la presó provisional sobre la base d'una valoració genèrica i automàtica que es remet a l'aute de processament, sense valorar altres proves de descàrrec aportades, ni l'estat actual del procediment.

Segons la doctrina del Tribunal Constitucional que cita, la presó provisional no pot constituir un avançament de la condemna, i això és precisament allò que succeeix en aquest cas.

- En segon terme, exposa que les mesures alternatives proposades (arrest domiciliari, fiança, prohibició de sortida, presentacions setmanals, etc.) no han estat analitzades ni refusades expressament.

- En tercer terme, la mesura de presó provisional es manté en un suposat risc d'evasió de la justícia, basat en la manca d'arrelament. No obstant això, s'ignora el seu comportament immediat i col·laborador, la possibilitat de persecució penal a Espanya, l'existència d'una discriminació estructural per raó de nacionalitat i que, conforme a la Llei qualificada d'extradició, sí que es possibilita l'extradició de ciutadans estrangers.

- En quart terme, exposa que s'infringeix l'article 8.2 de la Constitució i l'article 6 d) de la Llei transitòria de procediments judicials, ja que a la cel·la del Centre Penitenciari va patir un episodi humiliant i vexatori, que vulnera de forma flagrant la dignitat humana. Aquests fets haurien d'haver donat lloc immediatament a la seva posada en llibertat.

- I, en darrer terme, sustenta que s'ha produït una vulneració del dret a un judici de durada raonable, atès que el 12 de maig del 2025 es va acordar l'elaboració del seu informe psiquiàtric, i, el 16 de juliol del mateix any, la batlle instructora va emetre un recordatori sense que s'hagi obtingut encara aquest informe; mentrestant la seva situació de presó provisional es manté.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que declari la nul·litat dels actes impugnats. Així mateix, a fi de garantir la seva intimitat i dignitat, demana que es procedeixi a l'anonimització de les resolucions que es dictin en aquest procediment d'empara, eliminant qualsevol dada que pugui permetre la seva identificació directa o indirecta.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- El Tribunal de Corts assenyalava que el dret a la presumpció d'innocència esdevé compatible amb

l'adopció d'una mesura cautelar com la presó provisional, la qual es fonamenta en indicis racionals de criminalitat. Exposa que els indicis de criminalitat no han estat desvirtuats durant la instrucció.

- Quant al risc de sostracció a l'acció de la justícia, resta acreditat que Z no té cap arrelament al Principat i que l'incident puntual succeït al Centre Penitenciari no pot incidir en la revocació o en el manteniment de la mesura cautelar, sobretot perquè ja va ser objecte de resposta per les autoritats competents.

- La instrucció es va iniciar fa 4 mesos i es troba quasi conclosa a manca de rebre les proves pericials psicològiques encomanades, de manera que la pròxima celebració del judici oral incrementa el risc de fugida. Afegeix que la renúncia a un dret com el de l'extradició no pot ser considerada per aquest Tribunal, a la vegada que es podria revocar en qualsevol moment.

- Per consegüent, entén que el manteniment de la presó provisional és proporcional i necessari i qualsevol altra mesura o condició menys gravosa seria insuficient per garantir la seva presència o la seva posta a disposició del tribunal.

- Per aquests motius, desestima el recurs d'apel·lació i confirma íntegrament la decisió de la batlle instructora.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal entén que la vulneració del dret a la llibertat per manca de motivació en el manteniment de la presó provisional s'hauria de canalitzar per la infracció establerta a l'article 10 de la Constitució i no per la infracció prevista a l'article 8 de la mateixa norma.

- La part recurrent vol obtenir una valoració anticipada de la prova quan d'allò que es tracta és de constatar l'existència d'indicis suficients i de valorar les condicions de l'article 103 del Codi de procediment penal per decretar la presó provisional. Allò que s'ha de valorar són els motius que sustenten la presó provisional i la seva proporcionalitat. En aquest cas, no concorre una situació excepcional.

- Respecte de la manca de valoració de les mesures alternatives a la presó, l'arrest domiciliari no es pot imposar a algú que no resideix al Principat, ni impedeix el risc de fugida i aquesta mesura s'ha de valorar en funció de l'arrelament de Z, de la gravetat dels fets i de la pena a imposar. I el mateix s'ha de tenir en consideració respecte de la prohibició de sortida del país. Ni la fiança, ni les presentacions setmanals tampoc són suficients per evitar la fugida, atesa la capacitat econòmica de Z, i la poca garantia que ofereixen. Afegeix que conforme a la doctrina del Tribunal Constitucional no cal una motivació per a cadascun dels arguments exposats.

- Pel que es refereix a la vulneració dels drets a la igualtat i a la no discriminació per nacionalitat -article 6 de la Constitució- aquesta no concorre, ja que la motivació no és estereotipada, sinó que està fonamentada en un raonament concret i propi del cas d'autes. La nacionalitat no es té en compte, sinó que els tribunals s'atenen a la gravetat dels fets, a la pena i a la proximitat de la celebració del judici oral, juntament amb la manca d'arrelament personal, laboral, social i econòmic de la part recurrent, atès que el seu centre d'interessos es troba a l'estranger i els fets van succeir quan es trobava a Andorra com a turista. Afegeix que el Tribunal completa la seva argumentació amb una motivació per remissió a les altres resolucions recaigudes en aquesta causa sobre la posada en llibertat de la part recurrent.

- Segons el seu parer, tampoc és necessari, ni lògic, que el Tribunal de Corts s'hagi de pronunciar respecte de l'aplicació d'una llei en un país estranger -article 23 de la *Ley Orgánica del Poder Judicial*.

- Quant al dret a la integritat física i moral, la part recurrent està sent objecte d'investigació en unes diligències prèvies, de manera que aquesta qüestió ja està sent examinada per la jurisdicció ordinària. Aquest incident succeït, el 31 de maig del 2025, va ser puntual i accidental, sense que pugui justificar la revocació de la presó provisional de Z.

- I, en darrer terme, pel que fa a la durada raonable de la instrucció, considera que aquest dret, reconegut a l'article 10 de la Constitució, no ha estat vulnerat, ja que la instrucció està pràcticament acabada i fa 6 mesos i escaig des de la detenció de Z. Afegeix que la pericial psicològica de la víctima és essencial, tanmateix, com que viu a l'estranger, aquesta circumstància ha demorat la seva realització. En tot cas, si es considerés la durada no raonable, això no comportaria la posada en llibertat de Z.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs d'empara per la manca de la vulneració dels drets constitucionals al·legats.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem; l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic, ni absurd i que no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

3.2. Convé analitzar, en primer terme, l'al·legació de Z, segons la qual les resolucions impugnades mantenen la presó provisional sobre la base d'una valoració genèrica i automàtica que es remet a l'acte de processament, sense valorar altres proves de descàrrec aportades, ni l'estat actual del procediment. La part recurrent també afegeix que segons la doctrina del Tribunal Constitucional que cita, la presó provisional no pot constituir un avançament de la condemna, quan és precisament allò que succeeix en aquest cas.

I exposa que les mesures alternatives proposades (arrest domiciliari, fiança, prohibició de sortida, presentacions setmanals, etc.) no han estat analitzades, ni refusades expressament, de manera que s'ha produït un dèficit de motivació o una incongruència.

3.3. El cànon de constitucionalitat respecte de l'exigència de motivació i del dret a obtenir una decisió fonamentada ha estat explicitat en reiterades vegades per aquest Tribunal.

Així, ens hem pronunciat diverses vegades sobre el deure de motivació (veg. per ex. la sentència del 2 d'abril del 2012, recaiguda en la causa 2011-37-RE, la sentència del 12 d'octubre del 2018, recaiguda en la causa 2018-21-RE, la sentència del 9 de setembre del 2019, recaiguda en la causa 2019-34-RE, la sentència del 14 de juliol del 2025, recaiguda en la causa 2025-26-RE, i, més recentment, la sentència del 16 d'octubre del mateix any, recaiguda en la causa 2025-49-RE).

La doctrina del Tribunal Constitucional ha estat constant en destacar que el deure de motivar les resolucions judicials, no només present a l'article 10, sinó també a l'article 86.2 de la Constitució ("2. *En tot cas, les sentències seran motivades, fonamentades en l'ordenament jurídic i notificades fefaentment*"), deriva de la necessitat que els jutges expliquin el raonament emprat per tal que els justiciables puguin entendre els motius pels quals les seves pretensions han estat totalment o parcialment rebutjades.

La motivació és una conseqüència de la bona administració de Justícia (veg. la sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans recaiguda en la causa *García Ruiz c/ Espanya*, GC núm. 30544/96, del 21 de gener de 1999, §26), alhora que requereix que es recolzi en criteris objectius derivats del dret. A més, i no es pot oblidar, la motivació de les resolucions judicials i, per tant, l'explicitació de l'aparell argumentari per acollir o refusar les pretensions de les parts és aquell que possibilita que els tribunals superiors, els quals han de resoldre els recursos contra les resolucions judicials, puguin conèixer les raons en què s'ha fonamentat l'òrgan judicial *a quo* en la seva resolució.

Per últim, però no menys important, el Tribunal Europeu dels Drets Humans ha assenyalat que la motivació ha de contenir una exigència de rigor i de qualitat. I, en aquest sentit, s'han equiparat a les denegacions de justícia aquelles fonamentacions estàndards, esquelètiques o vagues (veg. la sentència recaiguda en la causa *Georgiadis c/ Grècia*, núm. 21522/93, del 29 de maig de 1997, §42-43, i la sentència recaiguda en la causa *Higgins c/ França*, núm. 134/1996/753/952, del 19 de febrer de 1998, §42-43).

3.4. El cànon de constitucionalitat en matèria de l'obtenció d'una decisió fonamentada en Dret determina que el Tribunal Constitucional només pot considerar que s'ha produït aquest dèficit quan la resolució judicial dictada es fonamenta en arguments o en una valoració probatòria absurda, contrària a la lògica o a la raó o amb patents errades materials.

Quant a la manca de pronunciament respecte de les mesures alternatives, aquesta manca de motivació no s'ha produït i, per tant, cap dèficit de motivació al respecte pot ser apreciat.

En efecte, en el considerant quart, el Tribunal de Corts ha valorat les circumstàncies per mantenir una mesura com és la presó provisional, entenent que la mateixa és proporcionada i necessària, i ha entès, i així ho explicita, que per garantir la presència de Z o la posta a disposició davant la batlle instructora i el Tribunal de Corts, qualsevol altra mesura o condició menys gravosa per Z no seria suficient.

3.5. La part recurrent afirma que la motivació del Tribunal de Corts per mantenir la presó provisional es fonamenta en una argumentació estereotipada i per remissió a l'acte de processament, sense tenir en compte altres proves, ni l'estat actual del procediment.

El Tribunal de Corts indica que la part recurrent ha estat processada per uns fets greus constitutius d'un presumpte delictes de violació i que els indicis de criminalitat no han estat desvirtuats al llarg de la instrucció.

Analitza el risc de fugida i conclou que Z no té cap tipus d'arrelament al Principat, ni personal, ni familiar, ni laboral, ni social, ni econòmic, afegint que no es pot apreciar l'existència d'un domicili a Sant Julià de Lòria; extrem que ha estat negat en vàries ocasions.

El Tribunal de Corts exposa que la instrucció està pràcticament acabada a falta de rebre el resultat de les pericials psicològiques i que la proximitat de la celebració del judici oral incrementa el risc de fugida, sense que la renúncia a l'extradició pugui ser un argument per prendre en consideració als efectes de mantenir o no la presó provisional.

Aquest Tribunal Constitucional ha de valorar si la decisió de mantenir la presó provisional és proporcionada i si s'ajusta al cànon de constitucionalitat relatiu a la motivació i a les exigències que ha establert aquest Tribunal per mantenir la restricció a la llibertat que suposa la presó provisional.

És coneguda la doctrina d'aquest Tribunal Constitucional, segons la qual les restriccions al dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució, mereixen una interpretació restrictiva. Així, la sentència del 7 de setembre del 2013 (causa 2013-4 i 8-RE) es va pronunciar manifestant que *"la llibertat de les persones és un principi inherent a l'Estat de Dret, i, per via de conseqüència, inherent a l'Estat de Dret andorrà. D'aquest element se'n deriva l'obligació d'interpretar de manera restrictiva qualsevol limitació de la llibertat, tal com la Constitució mateixa incita a fer-ho, no tan sols segons el redactat de l'article 9.1, sinó també segons el contingut de l'article 3.2 de la Constitució que no és per se susceptible de ser l'objecte d'un recurs d'empara (però que ha de ser analitzat) com un criteri interpretatiu dels drets i de les llibertats establerts en el si de la Constitució"*. I, posteriorment, la sentència del 3 de febrer del 2014 (causa 2013-31-RE) es va manifestar en el mateix sentit. Aquesta línia jurisprudencial ha estat reiterada en les sentències del 10 d'octubre del 2016 (causa 2016-27-RE), del 16 de gener del 2017 (causa 2016-31 i 27-2-RE) i la sentència del 14 de juliol del 2025 (causa 2025-38-RE) que declara que: *"el dret fonamental a la llibertat constitueix la "pedra angular" de l'Estat de Dret i que la presó provisional suposa una afectació molt profunda i feixuga en el dret fonamental a la llibertat personal"*. La mateixa sentència afegeix que *"les persones encara no jutjades gaudeixen de la presumpció d'innocència"* i que la presó provisional s'ha de considerar *"d'aplicació excepcional, subsidiària, provisional i proporcionada al fi perseguit"*, citant en suport d'aquesta tesi la sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans del 22 d'octubre del 2018 (cas S., V. i A. c/ Dinamarca).

Així, la valoració de les proves no es pot portar a terme en aquest estadi de la causa, sinó que això correspon a la fase del judici oral -veg. l'aute d'aquest Tribunal del 20 de desembre del 2024 (causa 2024-76-RE).

Quant als indicis existents que es contenen per remissió a l'aute de processament, es refereixen a la

situació estressada de la part denunciant i a la seva declaració, així com als testimonis respecte de la situació de la part denunciant després de sortir del lavabo, i aquests no resten desvirtuats per la instrucció.

La manca d'arrelament, de tot tipus, al Principat per part de Z, posat en relació amb la gravetat dels fets imputats, fa que el risc de fugida existeixi. A això, el Tribunal de Corts afegeix que la instrucció de la causa està quasi acabada i que la proximitat de la celebració del judici oral fa que el risc de fugida es vegi confrontat amb la presumpta responsabilitat, sense que l'argument de la nacionalitat s'hagi emprat de forma discriminatòria.

En definitiva, s'ha complert amb el cànon de constitucionalitat, atès que el manteniment de la presó provisional es revela conforme a les exigències de l'article 103 del Codi de procediment penal. La decisió es fonamenta en el risc que Z se sostragui a l'acció de la justícia a la vista de la gravetat dels fets i de la duresa de les penes que se li podrien imputar. Aquest risc s'avalua igualment en funció de la nacionalitat de la part recurrent que és espanyola, de la proximitat amb la frontera d'aquest país que afavoreix una fugida materialment fàcil, de l'absència de lligams de Z amb el Principat, i, de la impossibilitat d'obtenir, eventualment, la seva extradició per part del seu país d'origen, així com, en aquest estadi processal, en què la instrucció es troba pràcticament finalitzada i la propera fixació del judici oral pot constituir un element important per sostreure's a l'acció de la justícia.

Des d'aquesta òptica descrita, la ponderació efectuada per la jurisdicció ordinària entre el dret a la llibertat i la restricció que la presó provisional suposa respecte d'aquella, s'ha d'entendre ben realitzada i amb un argumentari que resulta lògic, racional i versemblant.

3.6. Finalment, la part recurrent esmenta un episodi desagradable patit al Centre Penitenciari i que atemptaria contra la seva dignitat, a l'igual que la vulneració del dret a un judici de durada raonable.

Cap dels dos arguments presenta una rellevància quant a l'aixecament de la presó provisional. El primer, va ser un episodi puntual respecte del qual les autoritats pertinents ja han pres en consideració els fets ocorreguts, però que no té virtualitat per decantar la ponderació entre la llibertat i el manteniment de la presó provisional en favor de la primera, i, el segon, podria en tot cas generar una eventual responsabilitat a favor de Z si es constatés aquesta dilació indeguda, però tampoc pot comportar la finalització de la presó provisional per les raons ja exposades anteriorment.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara presentat per la representació processal de Z contra l'autè del 12 de juny del 2025, dictat per la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia, i, contra l'autè del 7 de juliol del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts.

2. Imposar a la part recurrent les costes processals derivades de la desestimació del recurs d'empara.

3. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de Z, a la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia, al Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 17 de novembre del 2025.

Joan Manel Abril Campoy

President

Pere Pastor Vilanova

Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat

Jean-Yves Caullet

Magistrat